HE 71/2025: Sinivilkkusabotaasi ja ensihoitajien rikosoikeudellinen suoja

Julia Höyhtyä

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Taustaa

Sinivilkkusabotaasi Ruotsissa: poliisin, pelastustoimen ja ensihoidon henkilökuntaan ja omaisuuteen kohdistuva vakava häirintä.

Nykyinen lainsäädäntö:

- RL 16 luku ja rikoslain yleiset säännökset.
- Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen edellyttää, että vastustaminen kohdistuu virkamieheen tai häneen rinnastettavaan henkilöön, ja että vastustaminen kohdistuu julkisen vallan käyttämistä sisältävään virkatoimeen.

Tuomioistuinkäytäntö: RL 16 lukua sovellettu yleensä poliisiin. Ensihoitoon soveltuu harvoin.

Ehdotettujen säännösten sisältö

Poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttaminen (vankeutta enintään neljäksi vuodeksi):

- Olennainen estäminen tai vaikeuttaminen (kriteeri).
- Väkivalta, sillä uhkaaminen, anastaminen, merkittävä vahingoittaminen ja käytön estäminen.
- Suojelun kohteena poliisi- ja hälytystoiminta.
- Osittain päällekkäisen sääntelyn vuoksi on kiinnitetty huomiota lainkonkurrenssiin.

Poliisi- tai hälytystoiminnan haittaaminen (sakkoa tai vankeutta enintään kuudeksi kuukaudeksi):

- Poliisi- tai hälytystoiminnan vaikeuttamista koskevan rikoksen lievä tekomuoto.
- Lieventävät asianhaarat.
- Muu oikeudeton estäminen tai olennainen vaikeuttaminen.

Esityksen pääasialliset vaikutukset

- Pyritään tehostamaan yhteiskunnan reagointia poliisi- ja hälytystoiminnan henkilöstöön kohdistuneiden tekojen varalta.
- Laajentaisivat säännösten soveltamisalaan kuuluvien henkilöryhmien rikosoikeudellista suojaa.
- Vaikuttavuutta rikollisuuteen voi vähentää se, että esimerkiksi ensihoitoon kohdistuvissa teoissa tekijät ovat olleet pääsääntöisesti päihteiden vaikutuksen alaisia tai muuten tokkuraisia.
- Perusoikeusvaikutukset: säännökset eivät lisäisi viranomaisten toimivaltuuksia.
- Taloudelliset vaikutukset:
  - Ehdotus voisi jossain määrin lisätä käsiteltäväksi tulevia tapauksia esitutkinnassa, syyttäjällä ja tuomioistuimissa.
  - Kustannusten kasvua ei ole esityksessä arvioitu erityisen merkittäväksi.

Kiitos!

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi